

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. 1/2, an
1/2 cor. 1/4, 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
1/2, an 12 cor. 1/2, a
o coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a două
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marți, Joi și Sâmbăta.

Din Camera ungară.

Actuala sesiune parlamentară, care s'a deschis pentru a se vota trebuințele statului privitoare la războiu, va pertracta și câteva proiecte nou de legi, între cari este și ajutorul, ce să acordă funcționarilor publici în vederea scumpetei tuturor articolilor de traiu. Opoziția a hotărît, că va inaugura o discuție amănunțită asupra situației, dar guvernul n'a fost aplicat a intra tocmai acum în discuția problemelor dela ordinea zilei. Astfel parlamentul a hotărît, ca se aplice paragrafi restrictori ai regulamentului nou și se țină ședințele atât înainte, cât și după amiază.

Dintre șefii opoziției a luat cuvântul la desbaterea de îndemnită mai întâi *Károlyi Mihály*, care în ședința de Marți a făcut și o propunere în numele partidului independent. A declarat că e nemulțămît cu situația creată de guvern, pe care îl face răspunzător pentru multele greșeli și intrelăsări, ce se observă mai ales în politica internă. O țară agricolă cum este Ungaria, simte greul zilei în multe privinți mai amar, decât alte țări beligerante, avizate la continuu import. Halul este a se datorî lipsei de organizație, ce o simte țara de mult. Din experiența anului expirat aproape nu s'a profitat în estan nimic.

Oratorul speră, că aptitudinile rasei maghiare, cari așa de strălucit s'au dovedit în actualul războiu își vor afla la timpul său resplata cvenită și țara privește cu deplină încredere în viitor, când se va putea bucura de toate atributele unei țări independente constituționale, cât și de sine stătoare pe teren economic. Când oștirile noastre stau biruitoare la marginea țării — a zis *Károlyi* — e timpul, ca să vorbim și de pacea, care azi credem e mai aproape de

noi, ca în trecut. Revine învingătorului datorința, ca să mediteze asupra condițiilor de pace și tocmai din aceste considerații nu poate fi taxată o procedură de natura aceasta ca o slăbiciune, ci ca o cerință ce se face în numele umanității și al omenimii de a împiedeca vărsările de sânge inutile și absolut nemotivate pentru continuarea unui războiu, ce dușmanilor puterilor centrale nu le mai poate aduce nici o schimbare pe viitor.

Guvernul ar fi trebuit să mediteze, dacă acelor eroi, cari au apărat țara, constituție, monarhie și dinastie nu ar fi de cuviință să li-se acorde dreptul de vot cu scărițarea anilor satoriti și excluderea oricărui cens. Ar fi un indemn mare pentru ostași, ca ei să presteze cu râvnă înoință, cu eroism și entusiasm, ceea ce li-se mai cere până la încheierea glorioasă a războiului. Și dacă alte probleme așteaptă rezolvirea lor până la încheierea păcii, acordarea dreptului de vot tuturor soldaților de pe front să se admită acuma și guvernul să fie îndrumat pentru a înainta un proiect în aceasta direcție. *Contele Andrássy Gyula* vorbește în numele partidului constituțional. Nu e de acord cu propunerea contelui *Károlyi*, privitor la acordarea imediată a dreptului de vot pentru ostașii de pe front. O chestie importantă ca aceasta reclamă mult cumpăt și e o problemă a viitorului, când pe timp de pace s'ar putea medita mai mult asupra acestei uriașe chestii. Privitor la cenzura presei relevă o mulțime de cazuri specifice, făcând guvernul răspunzător pentru o procedură absolut neiertată pe aceasta temă. Atrage atenția guvernului asupra problemei poloneze. Acest popor divizat și împărțit, merită să fie sub un sceptru, mai ales, că soarta lui din trecut în multe se asemănă

cu soarta maghiarilor. Urmează dl *Dr. Teodor Mihali*, a cărui discurs, îl reproducem în întregime.

Vorbește apoi *Rákóvsky István*, care în numele partidului poporal nu primește îndemnită.

*

Discursul d-lui deputat

Dr. Teodor Mihali.*On. Cameră!*

În toate statele constituționale, conform uzanței parlamentare, îndemnită prezentată de guvern este privită ca prilej de a se clarifica situația guvernului față de reprezentanța poporului, care, va să zică, e prilej pentru ca reprezentanța poporului să cenzureze politica generală a guvernului și pe acest temei să pronunțe încrederea ori neîncrederea și față de guvern.

Reprezentant al partidului național român regnicolar, care face parte din acest parlament, după întemeiată chipuire am ajuns la acea convingere, că — deși partidul național român, asemenea celorlalte partide politice din țară, dela izbucnirea războiului și-a suspendat acțiunile proprii politice — totuși în situațiunea actuală clarificarea raportului dintre partidul național român, dintre poporul român și guvernul țării este atât în interesul patriei, cât și în acela al poporului român.

Conduc de înțelegerea acestui interes superior înainte de toate trebuie să constat, că raportul dintre partidul național român și guvernul țării se determină în deosebi, chiar exclusiv numai prin consideratele politice interne, deoarece pe deoparte deciziunea în afacerile politice externe cade numai parțial în competența parlamentului, pe de altă parte programul partidului național român regnicolar nici nu conține considerate de politică externă.

Trebuind însă să fixez raportul dintre guvernul țării și partidul național român exclusiv în temeiul consideratelor politice interne, cu adâncă durere mă aflu necesitat a declara, că în cursul îndorătorului războiu situațiunea într-unu nimic nu s'a scimbat.

Partidul național român la diferite prilejuri și-a exprimat convingerea, că temeiul exclusiv al dezvoltării singure și neconturbate a statului este îngrijirea uniformă de interesele tuturor individualităților ethnice și păturilor sociale, cari compun statul. Dar trista experiență dovedește, că aspirațiunile și desi-

deratele naționale, politice, culturale și economice ale poporului român, legale, juste și echitabile, au rămas până azi neimplinite și ca urmare firească a acestui fapt față de politica de guvernământ în Ungaria poporul român, resimte azi aceeași adâncă nemulțumire și neîncredere, ca mai înainte.

Gravaminele noastre, pe cari din soliditate pentru consolidarea și pacificarea dezvoltare a statului la diferite prilejuri cu patriotică sinceritate le-am descoperit factorilor celor mai competenți, au rămas neremediate. Iar dispozițiile paliative de minusculă valoare, prin cari guvernul actual a încercat să ia în considerare unele puține dorinți de ale noastre, în lipsa franchetei și certitudinii neșovăitoare și-au greșit țelul. N'am experiat încă un singur semnal al vre-unei politice de stat, care ar putea să aducă în consonanță pretensiunile integrității teritoriale și de drept public a Ungariei cu condițiunile existenței naționale a poporului român. Am așteptat ca, sub durata războiului chiar, să fie remediate măcar cele mai adânc simțite gravamine ale poporului românesc. Milioanele cetățenilor își varsă sângele prin câmpii de luptă. Ei au dat dovada maturității lor politice. Cu drept cuvânt am așteptat deci, că încă în cursul războiului guvernul țării va grăbi să desființeze nedreptatea de veacuri și să prezinte parlamentului legea despre sufragiul universal, secret și pe comune, pe care imperativ o pretinde atât binele statului, cât și interesul bineînțeles al tuturor cetățenilor săi. Dar guvernul țării n'a făcut-o și astfel poporul român după războiu, cu mijloacele legii va fi silit să-și continue lupta politică pentru condițiunile existenționale ale ființei sale naționale și pentru democratizarea statului.

Intre asemenea împrejurări cu justifi-

cată mândrie indicăm luptele viteze ale satelor de mii de Români pe toate fronturile înfiorătorului războiu. Poporul românesc este nemulțumit cu situația sa politică în Țeara-Ungurească, dar totuși sute de mii din fiii acestui popor își varsă sângele pentru patrie și tron cu eroica vitejie moștenită dela părinți, remarcată de mult în analele monarhiei și acum recunoscută de lumea întreagă. Această vitejie sacrificatoare a fiilor noștri, precum ținuta exemplară și gata de orice jertfă a fraților noștri de acasă au creiat dovada decisivă despre patriotismul și credința dinastică a poporului român. Partidul național român a afirmat în toate timpurile acest patriotism și această credință, a căror contestare prea deseori s'a folosit ca pretext pentru politica îndreptată împotriva acestui popor și pentru nedreptățile lui în calea guvernământului. Iată însă patriotismul și credința dinastică a poporului român s'au dovedit mai tari ca stânca și neavând condiții. Guvernământul nedrept nu atinge patriotismul și credința dinastică a acestui popor. Când deci neamul acesta cu mijloacele legii luptă pentru izbândirea și asigurarea condițiunilor existenței sale naționale, n'o face prin rezultatul eventual al acestei lupte să fie întărit în patriotismul său și în credința sa dinastică, căci acestea sunt fără condiții, ci se luptă pentru aceea, ca prin asigurarea acestor condiții sporind și fortificându-se în cultură, avere și valoarea sa etnică să se poată feriți în patria sa și să-și poată asigura un viitor mai fericit. Este interesul cel mai propriu al tronului și al patriei, ca poporul românesc din Ungaria în calea dezvoltării naționale neconturbate să prindă putere, căci această putere este totodată puterea tronului și a patriei.

Înțelegerea acestui adevăr va imprumuta efort mai mare luptelor politice viitoare

ale poporului român și sacrificiul de sânge vărsat atât de abundent, așa simțim, întemeiază credința noastră, că această înțelegere pătrunzând conștiința tuturor cetățenilor țării în sfârșit va aduce împlinirea pretensiunilor legale, juste și echitabile ale poporului nostru.

On. Camera!

Vitejia soldaților români în luptă și ținuta neexceptionabilă și patriotică a poporului român rămas acasă congruiază integral cu punctul de vedere al partidului național român regnicolar și justifică politica totdeauna mărturisită și urmată de acest partid. În numele acestei politici deci mi-se impune datoria a declara, că partidul național român își susține neschimbat programul său, pentru înlăptuirea aceluia va lupta și în viitor cu toate armele legii, față de guvern nutrește neîncredere, dar în cursul războiului se abține dela orice acțiune politică.

De altfel cu considerare la starea de războiu, în care ne aflăm, pentru ca să oferim posibilitatea întreagă a învingerii definitive, proiectul de indemnitate îl primesc.

Neutralitatea României. — Semi-oficiosul „Utro“, publică următoarea declarațiune, ce i-s'a făcut de un ministru bulgar.

„Guvernul nostru — a spus ministrul în chestiune, — are informațiuni pozitive, că România nu se gândește un singur moment să facă cauză comună cu Quadrupla Înțelegeră, în războiul angajat.

„Avem dar credința nestrămutată, că România, păstrându-și neutralitatea, va împiedica ca armatele străine să-i violeze teritoriul“.

FOIȚA.

MAIMUȚA.

De Alphonse Daudet.

E Sâmbătă ziua de plată a lucrătorilor. La sfârșitul acestei zile, care e în același timp și sfârșitul săptămânii, se simte apropiinduse Dumineca. În toată mahalaua sunt strigăte, chemări, înghesuială la ușa cărciumarilor. În această grămadă de lucrători, pe care nu-i mai încapă trotuarul șoselei, o umbră mică umblă grăbită pe furie, suind dealul în direcție opusă. Înfășurată într-o broboadă, mica sa figură, slabă, încadrată de o bonetă mare, are privirea rușinoasă, tristă și foarte neliniștită. Unde merge? Ce caută? În pasul său, grăbit, în privirea sa fixă, care pare că o face să meargă mai repede, este această frază îngrijitoare: „Numai de-aș fi la timp“. Pe drumul său se întoarce, stă iar pe gânduri. Toți lucrătorii aștia o cunosc și trecând observă urâțenia ei, numind-o cu dispreț: „Uite maimuța... Maimuța lui Valentin, își caută bărbatul“. Și ei o mai năcăjesc: *Psst! Psst! Nu-l găsești.* Fără să audă nimic, ea merge, merge, abătută, gâfâind de oboseală, căci strada asta care duce afară din oraș e grea de urcat. În sfârșit, iată-o ajunsă. E tocmai deasupra orașului, la colțul bulevardelor dela margine. O uzină mare...

E gata să închidă porțile. Sunetul mașinilor se oprește cu un șuerat, ca al unei locomotive la oprire. Puțin fum se mai ridică încă din coșurile înalte, și atmosfera caldă care plutește deasupra clădirilor goale pare a fi răsufierea muncii, care s'a isprăvit. Totul e stins. O singură lumină mică se mai vede la parter, dinapoia unui grilaj de fier, e lampa cassierului. Iată că și ea se stinge, tocmai când ajunge femeea. Așa dar e prea târziu! Plata s'a făcut!... Ce să facă ea acum?... Unde să-l găsească ea pentru a-i smulge leafa, să-l împiedice dela băutura!... Și are mare nevoie de bani acasă! Copiii nu au ciorapi! Brutarul n'a fost de mult plătit! Stă desperată femeea pe o piatră, privind în noapte, ne mai având putere să se mai miște. Cărciumile din mahală sunt pline de șgomot și lumină. Toată viața fabricilor liniștite acum, s'a mutat prin colțul prăvăliilor. Prin geamurile murdare se văd sticlele orânduite în rafturi, cu fel de fel de culori false: verdele veninos al pelinului și rachiului, roșul vinului, alba țuică și altele, strigăte, cântece, ciocniri de pahare, ajung până în stradă odată cu zăngănitul banilor aruncați pe țighele pe mâinile negre cari i-au câștigat prin muncă. Brațele obosite se sprijină pe mese, nemișcați de plictiseală și de oboseală, și în căldura nesănătoasă a localului toți acești nenorociți au uitat că n'au foc acasă și că soțiile lor și copiii tremură de frig.

Înainte a acestor ferestre joase, singurele ferestre luminate în străzile pustii, o umbră mică trece și se însoare cu frică... Caută, se uită de afară, sărmana maimuță! Ea merge dela o cărciumă la alta, se pleacă, șterge cu broboada ei un colț de geam aburit, privește, apoi pleacă iar, mereu neliniștită, tremurând. Deodată tresare. Valentin al ei e tocmai acolo, în fața ei. Un găligan de om bine îmbrăcat în o haină albă, mândru de părul său creț și de silueta lui de lucrător și de om frumos. Toți îl încunjură și-l ascultă. El vorbește așa de bine și apoi, el plătește. În timpul acesta, sărmana femeie stă afară, dărdăe de frig, lipindu-și fața de ochiul de geam, de unde vede la lumina unei lampe de gaz masa bețivului ei, reflectându-se plină de sticle și de pahare, înconjurată de chipuri vesele.

La geam, femeea pare că e așezată în mijlocul lor, ca o muștrare, ca un tablou al remușcării.

Dar Valentin n'o vede. E afumat, târît în discuțiuni de cărciumă cari nu se mai sfârșesc, reînnoite la fiecare pahar și periculoase pentru rațiune, tot atât cât și aceste vinuri falsificate; el nu vede aceea figură mică, slabă, palidă, care îi face mereu semne dela geam, acei ochi plânși cari îl caută.

Ea, pe de altă parte, îi e frică să între să-l caute acolo printre tovarășii lui, ar fi să-l facă de rușine! Ar face asta dacă cel puțin ar fi frumoasă, dar ea e urâtă.

Acelaș ziar publică următorul interviu, avut cu un influent diplomat austro-ungar, acreditat pe lângă regele Ferdinand, în privința atitudinii României.

„Germania și Austro-Ungaria — începe diplomatul declarațiunile sale —, nu va permite sub nici un motiv ca Rusia să treacă armate prin România, pentru a ataca Bulgaria.

„În această privință s'au și luat măsuri în consecință, pentru ca rușii să nu poată străbate în Balcani.

„E drept că ei au concentrat multă armată la frontiera României. Cu toate acestea rămâne de văzut, dacă statul major își asumă responsabilitatea, unei acțiuni așa de hazardate, ca cea proiectată.

România de altfel nu are și nici nu poate avea intențiuni agresive contra Bulgariei, așa că interesele îi dictează să rămână neutră.

Ziarele bulgare anunță, că România făcând cunoscut cabinetelor străine minarea Dunării, le-a mai înștiințat, că înțelege să păstreze neutralitatea cea mai absolută, atâta timp cât interesele ei nu vor fi prin nimic atinse.

De asemenea va veghea ca neutralitatea să-i fie respectată și de beligeranți, ale căror trupe vor fi oprite să treacă prin România, ori cari vor fi ei.

România deține năile rusești de pe Dunăre. — „Daily News“ ocupându-se cu atitudinea României, scrie următoarele: Guvernul rus a înaintat o cerere la guvernul român în chestia liberei circulații a năilor de transport rusești pe Dunărea română. Guvernul român a respins pe de-a întregul cererea Rusiei. În afacerea

aceasta nici nu s'au urmat tratative, ci România într'un ton precis a comunicat răspunsul său negativ.

Ziar rusec despre alăturarea României la puterile centrale. — Ziarul semioficial „Rjecs“ din Petrograd nu e în destul cu vorbirea regelui ținută în parlamentul român, fiind-că ea arată, că România își va menține neutralității și în viitor. România atribuie prea mare importanță succesorilor obținute de trupele aliate în Balcani și se evidențiază, că tinde mai mult spre alăturarea la puterile centrale obținând astfel succese mai mari. Tocmai de aceea deciziunea României e cu mult mai momentuoasă de cât a Greciei. Pornirile agitatorice ale lui Filipescu și Ionescu se bucură de puține simpatii.

Ofensiva anglo-franceză pe primăvara anului 1916. — Generalul Gallieni a declarat în camera comunelor, că în primăvara anului 1916 se va da pe frontul apusean o ofensivă anglo-franceză în stil mare. Ofensiva lui Joffre din Septembrie a fost numai o încercare, care după Gallieni a reliefat îndeajuns calitățile superioare ale ostașului francez față de cel german.

Teritoriul ocupat din orient de austro-ungaro-germani. — Prin cucerire a întregii Sârbii vechi, austro-ungaro-germanii, la cari s'au asociat și bulgarii, au obținut nouă importanță sporire de teritor, și lordul Kitchener, care acum vre-o două luni a pronunțat cuvântul de „naufragiul“ strategiei Puterilor Centrale, nu va putea trece cu vederea, că teritoriul cucerit de austro-ungaro-germani în întregul Orient are o suprafață de vre-o 330.000 de kilometri, prin urmare cu vre-o 15.000 kilometri mai mult ca Anglia împreună cu Irlanda, a cărei întindere este

de 314.433 de kilometri pătrați. Suprafața Angliei propriu zisă este întrecută cu vre-o 100.000 de kilometri, de oarece suprafața ei este în cifră rotundă de 230.000 de kilometri pătrați.

Teritoriul ocupat de austro-ungaro-germani în Orient a fost sperit prin ocuparea Sârbiei vechi cu 48.303 kilometri pătrați, adică aproximativ a 36-a parte din teritoriul cucerit de trupele germane și austro-ungare în Rusia. Afară de aceasta, se mai găsesc în stăpânirea austro-ungaro-germanilor porțiuni întinse din noua Sârbie (Macedonia de nord și de mijloc, precum și jumătatea Sanjacului).

Noua Sârbie are o întindere totală de vre-o 34.000 de kilometri pătrați cu circa 1 milion de locuitori, pe când ultimul recensământ, care s'a făcut în 1911, da pentru vechea Sârbie o populație de vre-o 2,96 milioane de locuitori. Pe un kilometru pătrat se aflau atunci 61 de locuitori. Teritoriul Sârbiei vechi, care se găsește ferm în stăpânirea austro-ungaro-germanilor, se compune din 15 județe, din care județul Belgrad este cel mai mic.

Celelalte județe, au o întindere, care variază între 2.000 și 3.300 de kilometri pătrați. Din orașele mai mari, Belgradul are 90.000 de locuitori, Niș 25.000, Kragujevac 18.000, Leskovac vre-o 14.000, Pazarovac, Sabac, Vranja și Pirov 13.000—10.000 de locuitori.

Valoarea teritoriului sârb ocupat nu poate fiște să se măsoare în nici o privință cu părțile ocupate de noi în Rusia, ceea ce reiese și din mărimea orașelor și din densitatea populației. Amintim aici numai Varșovia cu vre-o 900 de mii locuitori, Lodz cu circa 400.000 de locuitori, precum și marile orașe Libau, Bialystok, Kowno, Lublin, Grodno, Kaliș, Radom etc. Întreaga Polonie are în medie 99 de locuitori pe kilometru pătrat, pe când Sârbia veche numai 61. Chiar numai din aceasta, afară de bogățiile naturale ale teritoriului rus și de importanța producție industrială, reiese, că partea ocupată din Sârbia nu se poate compara câtuși de puțin cu teritoriul rus, ocupat până acum.

Războiul european.

Atacarea pozițiilor dela frontiera munteneștină continuă. Spre nord de regiunea Berane se dau lupte pentru cucerirea pozițiilor principale ale munteneștinilor. Cucerirea acestor poziții aduce cu sine pierderea teritoriului din Sandjacul Novibazar pe care Muntenegru l-a anexat pe timpul războiului balcanic. Trupele aliate austro-ungare și bulgare au cucerit orușul Ipek. Asemenea și armata bulgară luptă cu mult succes. Rapoartele oficiale bulgare anunță, că trupele franceze ca să nu fie încercuite au început să se retragă predând pozițiile de lângă râul Cerna și Vardar. Trupele ungare de sub comanda lui Kövess au cucerit cu asalt tranșeele munteneștinilor dela Suhodol. Până acum trupele noastre cari luptă pe pământul Muntenegrului, au ocupat orașele cele mai mari Plevje, Ipek,

Ah! cum era ea altă dată, tânără și drăguță, când s'au cunoscut, acum 10 ani! În toate diminețile când ea pleca la serviciul ei, el îi aținea drumul; săracă dar într'o mizerie cinstită, cocheta, gătită ca fetele din Paris, cu flori și cu panclici cumpărate mai ieftin dela negustorii ambulanti. S'au iubit îndată ce s'au întâlnit, dar fiindcă amândoi erau săraci au trebuit să aștepte mult până să se cunune.

În sfârșit, mama lui i-a dat o saltea din patul ei, mama fetei tot astfel, și pe urmă cum fetița era iubită de toate fetele celelalte din atelier, i-s'a făcut o colectă și menajul lor s'a început. Rochia de nuntă cusută de o prietenă, beteala închiriată dela un coafor, ei au plecat, într'o dimineață, pe jos, să se cunune. La biserică au trebuit să aștepte sfârșitul unor parastase și slujbe pentru morți; iar la primarie să aștepte să treacă la rând înaintea lor pe cei bogăți.

Apoi el a dus-o la capetul unei mahalale, într'o odaie cu cărămizi pe jos și tristă în fundul unui coridor lung plin de alte odăi, șgomotoase, murdare, de unde se auziau certuri. Asta te făcea mai de înainte să pierzi pofta de gospodărie! Dar nici fericirea n'a ținut mult. Trebuind să trăiască cu bețivii, el a început să bea ca ei. Ea văzând pe alte femei plângând, și-a pierdut orice curaj și pe cât el sta la cărciumă, ea își petrecea tot timpul pe la vecine, abătută, amărîtă, legănându-și cu ochii plânși copilul ce-l ținea în brațe.

Astfel s'a făcut ea așa urtă și grozava poreclă de „mamuță“ i-s'a dat la atelier. Umbra de femeie e tot acele și se frământă pe la geamuri, se aude mergând încet prin noroiul trotuarului, căci seara aceea e ploioasă și rece. Cât timp o să mai aștepte? De 2—3 ori a pus mâna pe ivorul ușei, dar n'a îndrăznit să deschidă. La urmă, oricum ar fi, gândul că copiii ei n'au ce mânca îi dă curaj. Ea intră în cărciumă. Dar abia a trecut de prag, un grozav hohot de ris o opreste pe loc. „Valentine uite-ți maimuța“... Ea e urtă de tot, în adevăr cu sdrențele de pe ea muiate de ploaie, cu spaima așteptării și cu oboseala întipărită pe obraji ei costelivi. „Valentine, vezi-ți maimuța“.

Tremurând, zăpăcită, sărmana femeie rămâne înlemnită pe loc. El s'a ridicat, furios. Ce fel? Cum a cutezat ea să-l caute aici, să-l facă de ris în fața tovarășilor?... Stai tu, stai, ți-arăt eu ție!... Și furios, cu pumnul strâns Valentin se repede.

Nenorocita femeie cată să fugă prin învâlmășeală și șgomote ironice. El trece pragul, iese afară după ea; dintr'o alergătură o ajunge și o înhață la răspântia drumului.

E întuneric peste tot, nimeni nu trece ș'o vadă!

Sărmana maimuță!

(Ant.)

și Djakova. Trupele albaneze, pe lângă toate promisiunile făcute de guvernul italian de ale câștiga concursul acestora alături de trupele aliate, s'au resculat pretutindeni și atacă trupele sârbești. După comunicatul ziarelor franceze Italia a debarcat în Albania 50.000 ostași, cari au să provadă cu alimente trupele sârbești, ca astfel ele se poată din nou lua ofensiva contra armatelor austro-ungare, germane și bulgare.

Crucișătorul austro-ungar »Novara« a scufundat la San Giovanni di Medua prin focuri de tun 5 năi mari italiene și mai multe mici. Vasele acestea aveau de scop să debarce provizii de războiu pentru trupele cari se transportă în Albania.

Pe celelalte fronturi nu e nimic esențial.

Cătră abonenți!

Ne aflăm spre capetul anului și o parte foarte mare dintre abonenți nu ne-au trimis încă nici un filer.

Din restanțiile anilor trecuți avem pe afară o sumă de tot mare. Ne este și greu să o amintim. De altă parte datoriile cu editarea foii cresc în mod însemnat.

Tipografia ne strânge mereu pentru costul tiparului și băncile pentru banii împrumutați, fără ca să fim în stare să plătim nici măcar interesele după datoriile ce avem.

Rugăm deci cu tot deadinsul pe P. T. domni și frați abonenți, să iee în dreaptă socotință starea aceasta și să ne trimită prețul foii, cu carele ne datoresc.

Red. și Administrația.

Diverse.

Concurs la stipendii. Preaveneratul Consistor arhiepiscopial publică cu termenul de 31 Dec. n. concurs la următoarele stipendii:

I. Din fund. Augustin Lăday.

Un (1) stipendiu de 300 cor., și un (1) stipendiu de 200 cor. La aceste stipendii pot reflecta tineri de naționalitate română și de religiunea gr-cat. cu preferință de aceia, cari voiesc a păși pe cariera industrială, comercială, tehnică și agronomică, adică s'au decis a face studii referitoare la carierele acestea.

II Din fund. Alexandru Șt. Șuluț.

Un (1) stipendiu de 400 cor. destinat pentru tinerii, cari studiază științele juridice la universitatea din Cluj, rămas vacant în lipsă de concurenți.

III. fund. George Vișa.

Un (1) stipendiu de 1200 cor. Acest stipendiu se va da aceluia tânăr, care va do-

vedi o purtare morală inescapabilă, și va fi terminat studiile cu succes bun și care dorește să-și perfecționeze. studiile în străinătate. Intrucât între rudeniile lui George Vișa nu n'ar afla un astfel de concurent, sau acela s'ar fi demn pentru acest stipendiu, acesta se va da unui tânăr român gr.-cat. ori gr.-ort.

Acest stipendiu îl pot câștiga numai astfel de tineri gr.-cat. ori gr.-ort. — bine înțelese preferite fiind între cei egali, rudeniile fundatorului, cari terminându-și studiile au dovedit față de acelea un interes deosebit și cari prin succesul eminent ce l-au avut în institutele de învățământ din patrie sau pe tărful studiilor de specialitate, se deosebesc într'adevăr vrednici de acest stipendiu.

Acest stipendiu unul și același tânăr nu-l poate avea mai mult decât 2 ani de zile și e dator, ca la sfârșitul fiecărui an să-și justifice progresul făcut în studii, în chipul precum va dispune Capitlul Metropolitan din caz în caz.

Blaj, din ședința cons. ținută în 2 Noemvrie 1915.

*

Cu termenul de 15 Decemvrie se escrie concurs pentru următoarele stațiuni doctonale: Corbu distr. protop. Giurgen cu următoarea observare: Invățătorul definitiv, Nicolae Truța e dus pe câmpul de luptă; așadar învățătorul ajutător va funcționa numai până la reîntoarcerea lui. Tot cu același dat se escrie și pentru Șaușa de Murăș distr. protop. Sebeș.

Noul director Dr. I. Blaga. Cetim următoarele: Corpul profesoral al școlilor medii din Brașov întrunindu-se Vineri în 20 Nov. în conferință extraordinară, a recomandat Eforiei școlare, cu unanimitate de voturi, de director al școlilor medii pe pe profesorul Dr. Iosif Blaga. — Felicitări!

Ungaria de sud nu mai e zonă de războiu. Când a început ofensiva contra Sârbiei, comitatul Timiș a fost împărțit într'o zonă interioară și o zonă exterioară de războiu. Acum ministrul de interne ungar, Sándor, a telegrafiat comisariatului guvernamental Ioanovich după care Ungaria de sud încetează să mai fie considerată ca zonă de războiu dela 1 Decemvrie.

Pentru călătoriile în Ungaria de sud — nu mai e nevoie de permisiuni militare ci e suficientă o legitimație eliberată de poliție.

Primul tren express Berlin—Constantinopol, după o întrerupere de 16 luni cât timp a durat războiul, va circula săptămâna viitoare. Un tren va porni din Constantinopol, altul din Berlin și se vor întâlni la Timișoara unde se vă sărbători cu o solemnitate deosebită acest eveniment. Din Germania au pornit acum în Turcia 10 locomotive și 200 vagoane de marfă pentru a transporta enorme cantități de material brut și articole alimentare din Anatolia.

Orașul Berlin va reconstrui Gorița. Ziarul vienez »Deutsches Volksblatt« află din izvoare autentice din Berlin că între conducătorii celor două metropole, Berlin și Viena s'a stabilit un acord, după care ambele capitale se obligă să reconstruiască câte un oraș distrus de dușman. Berlin va reconstrui probabil orașul Gorița—Görz, distrus de italieni.

Prețurile maxime pentru unsoare de porc, slănină și carne de porc. Ordonanța guvernului privitoare la prețurile maxime ale unsoarii, slăninii și cărnii de porc, a apărut cu data de 29 Noemvrie a. c. sub Nr. 4291/915 M. E. În sensul acestei ordonanțe prețul maximal a unsoarii de porc (a unsoarii topite, a unturii, a grăsimii de porc netopită), precum și a slăninii proaspete s'a fixat, *pro majă metrică (100 Kilograme)* greutate curată cum urmează:

Dela 16 Decemvrie 1915 până inclusiv 15 Ianuarie 1916, pentru unsoare de porc topită K. 7—, pentru untură și altfel de grăsime de porc netopită K. 6'60, pentru slănină proaspătă K. 6'20.

Dela 16 Ianuarie 1916 până inclusiv 15 Februarie 1916, pentru unsoare de porc topită K. 6'50, pentru untură și altfel de grăsime de porc netopită K. 6'10, pentru slănină proaspătă K. 5'90.

Dela 16 Februarie 1916 până inclusiv 15 Martie a. c. pentru unsoare de porc K. 6—, pentru untură și altfel de grăsime de porc netopită K. 6'50, pentru slănină proaspătă 5'40.

Dela 16 Martie 1916 încolo prețul maximal este: pentru unsoare de porc topită K. 5'50, pentru untură și altfel de grăsime de porc netopită 5'10, slănină proaspătă K. 4'90.

Prețul maximal a cărnii proaspete de porc, cu sau fără slănină, pro jumătate porc (cu cap și picioare îl fixează autoritățile administrative, corespunzător prețurilor fundamentale de mai sus. După aceleași norme fixează autoritățile administrative și prețul diferitelor soiuri de slănină (sărată, afumată, papricată sau altfel preparată) în circulația cu producției, precum și prețul tuturor fabricatelor din carne de porc. Prețurile maxime fixate de autorități pentru comerț în detal și pentru consumul direct sunt a se publica cel mai târziu până în 16 Decemvrie a. c. în foile oficiale ale municipiilor resp. în comune și orașe după uzul local. Vânzarea articliilor de consum amintite în ordonanța prezentă, cu prețuri mai urcate decât cele mai sus și ce se va fixa din partea autorităților este oprită, și se va pedepsi cu arest până la 2 luni și amendă până la K. 600—.

Ordonanța a intrat în vigoare la 29 Nov.

*

În sensul unei a doua ordonanțe, emisă de guvern sub Nr. 4292/915 M. E., pentru transportul unsoarii de porc, a slăninii și a cărnii de porc, pe calea ferată, vapoare sau cu automobile se cer certificate speciale de transport, întocmai ca și pentru transportul grăului și a altor produse. „R. E.“

A apărut:

Adevăruri eterne.

Meditații, predici, conferențe, cuvântări ocazionale, de Dr. A. Nicolescu, secr. mitr.

Prețul unui exemplar este cor. 3'20 + 20 fil. porto. Se află de vânzare la

Librăria sem. teol. din Blaj—Balássfalva.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.